

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

De boekjes van A. HANS worden in alle scholen aanbevolen, omdat zij boeiend en nuttig zijn en aan de kinderen van eigen land en volk vertellen. Dat veel nummers reeds drie- en viermaal herdrukt werden bewijst hoe A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK overal gevraagd wordt. De meeste verschenen boekjes zijn nog verkrijgbaar. Ziehier eenige van de laatste titels:

401. Het spook op de spoorbaan. — 402. Avonturen met een Hoed. — 403. Een Woelig Leven. — 404. De Geheimzinnige Kruisvaarder. — 405. De avonturen van een Hovenier. — 406. Een bange Vlucht. — 407. De nieuwe Kasteelheer. — 408. De jonge Landlooper. — 409. De twee Kameraden. — 410. De Spion. — 411. De Dochter van den Visscher. — 412. De Dochter van den Bezembinder. — 413. Een Huichelaar. — 414. De erkentelijke Indianenhoofdman. — 415. Onvergetelijke Avonturen. — 416. Een vreemde Nacht. — 417. De hoeve bij de duinen. — 418. Leo op de Kotschool. — 419. De moedige Padvinder. — 420. De Dragonder van het Uilenhof. — 421. De strijd tegen de slavernij. — 422. De jonge Alpengids. — 423. Het onverwachte Erfdeel. — 424. De vrijdelde Diefstal. — 425. C_p het eenzame Eiland. — 426. In den Sneeuwstorm. — 427. Sinterklaas in den Woonwagen. — 428. Het vuur in den nacht. — 429. Het Kerstfeest der Schipbreukelingen. — 430. Voor het recht. — 431. Het spook van Syt. — 432. De dappere Kasteelknaap. — 433. In Duizend Vreezen. — 434. De Toovenares van Diksmuide. — 435. Acht maanden op een onbewoond eiland. — 436. Ontmaskerd. — 437. Een gestoorde Nacht. — 438. De stem aan de deur. — 439. Het geheimzinnig bedrijf. — 440. De smokkelaars van Blankenberghe. — 441. Een drama aan de grens. — 442. Een Godsoordeel. — 443. De verrader. — 444. Ligeuners op 't dorp. — 445. Een Rakker. — 446. De dochter van den Indianenhoofdman. — 447. De Smokkelbende. — 448. Het verlaten schip. — 449. De Werklooze. — 450. De avonturen in de Hooglanden. — 451. De gestoorde Zesdagenkoers. — 452. Uit een gezin. — 453. Een Smokkelavontuur. — 454. De Weezen van de Beukenharst. — 455. Kars, de Herdershond. — 456. Een angstige Tocht. — 457. De verkleede Krijgsman. — 458. De Heldin van Maastricht. — 459. Een spion verrast. — 460. De Wraak van den Eskimo. — 461. De Schoolmeester van Syt. — 462. Gevangen in het Ijs. — 463. Het Spook van de Steengroeve. — 464. De Groote Ronde. — 465. Erik, de Cow-Boy. — 466. De Roover uit Eikenloo. — 467. Het Geheim van den Torenkelder. — 468. Lina, de Smokkelaarster. — 469. Twee maal gered. — 470. De zoon van Keizer Karel. — 471. De Zwarte Vrouw uit den Polder. — 472. Djees, de Schooler. — 473. De Cow-Boy en zijn Zuster. — 474. De Wilde Ridder en het Kind. — 475. Avonturen in de Grot. — 476. De Luchtvlieger.

Elke week verschijnt een nieuw boekje.

Vraagt ze in de boekwinkels en bij dagbladverkoopers.

Prijs: 60 centiemen.

UITGAVE A. HANS-VAN DER MEULEN, CONTICH

Drukkerij R. Bracke-Van Geert, Wetteren.

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK.

Tweede druk

Nr. 194

A. HANS

De Avonturen van Geeraart

DE AVONTUREN VAN GEERAART

I.

— Vlug, Geeraart, er zijn gendarmen in de buurt.

Zoo riep een meisje van ongeveer twintig jaar. Ze was het huisje binnengestormd, en hijgde van het loopen.

Geeraart sprong van zijn stoel op. Hij schoof een kuipje weg, dat tegen den muur stond, om in den vloer een luik te openen.

— Te laat! gilde Truida, zijn zuster.

Twee gendarmen waren reeds aan de voordeur. En Geeraart had den tijd niet meer het luik in den vloer te openen om dan in een hol te verdwijnen.

De gendarmen zouden hem betrappen en met een in 't keldertje een menigte waren vinden, welke daar niet mochten zijn.

Deze gedachten schoten Geeraart door het hoofd. De jonge man verdween in 't achterhuis. Daar stond een vrouw linnen te wasschen. Ze had nog geen onraad bemerkt.

— Moeder, er zijn gendarmen aan de voordeur... ik had geen tijd meer om me in huis te verbergen... ik zal in de duinen vluchten, fluisterde Geeraart.

Vlug gaf hij de vrouw een kus! Zacht opende hij de deur. En dadelijk was hij in de duinen.

De hut stond vlak aan zee, bij Blankenberge. Geeraart was eigenlijk visscher. Sedert den dood van zijn vader, verdienden hij en Truida den kost voor moeder en de andere kinderen.

Maar nu, ruim honderd jaar geleden, waren de Franschen meester in ons land. Keizer Napoleon heerschte over een groot deel van Europa. Hij wilde ook meester worden in Engeland en Rusland. En alle jonge mannen moesten soldaat worden in zijn legers en vechten voor de heerschzucht en den hoogmoed van dien vreemden keizer. Velen wilden dat niet. 't Was hard den verdrukker van eigen volk te dienen.

Geeraart Verdonk was wel te Brugge bij een regiment ingelijfd, maar had de vlucht genomen. De Franschen noemden hem een deserteur. En in plaats van te visschen, moest Geeraart zich verbergen. Teneinde toch wat te verdienen, smokkelde hij. De handel met Engeland was door Napo-

leon verboden geworden. Daardoor had onze bevolking geen koloniale waren, die meest alle door Engeland geleverd werden. Smokkelaars gingen die in 't geheim van Engelsche schepen halen en verkochten ze aan handelaars, maar ook in stilte.

Zulke waren had Geeraart in het keldertje liggen, dat hij onder den vloer van de keuken uit gegraven had, en waar hij zich ook verborg, als er gevaar was.

Nu snelde hij de duinen in. De gendarmen zochten deserteurs op en de straf der gevangenen kon de dood zijn.

Intusschen hadden twee gendarmen de deur der visscherswoning open geworpen.

Een van hen deed al lang dienst in de streek, en sprak gebroken Vlaamsch. Men noemde hem de gaaipers, omdat hij zoo lang en mager was.

— Ha, meiske, kij hebt zoo rap keloopt... wij heb dadde wel keziert, zei hij tot Truida. Waarfoor kij maakt die haast?

— Om thuis te zijn, mijnheer, antwoordde Truida.

— Tut, tut, keen leugen vertel... Isse om te verwittik uw broer!

— Mijn broer is niet thuis, hernam Truida.

— Ja, ja, hij isse wel thuis en wij kaan stek nem bij den nek. Zek maar seffens, waar hij versteekt is.

— Nergens...

— Moet wij u ook mee doet naar de prison?
— Liever niet, maar ja, ge zijt sterker dan ik.
En als ge me meeleidt, kan ik me niet verweren.

— Kij wil niet spreek?

— Ik antwoord toch op al uw vragen.

Moeder kwam uit 't achterhuis. Ze keek norsch.

— Wat komen die mannen doen? vroeg ze aan haar dochter.

— Ze beweren, dat Geeraart in huis verdoken zit.

— Hij zal wel wijzer zijn.

Vrouw Verdonk keek de gendarmen aan en sprak:

— Ik ben een arme weduwe en nog mag ik mijn zoon, die voor mij het brood verdient, niet thuis houden. En gij noemt dat broederlijkheid en rechtvaardigheid.

— Tut, tut, wij niet zijn gekoom om te klap en kaffee te drink, maar laffe deserteur te pak.

— Is mijn jongen laf? Twee maal heeft hij in een hevigen storm arme menschen van een zinkend schip gehaald! Doet hem dat eens na!

— Hij moet zijn fier den krootten keizer te dien! zei de gaaipers.

— Wij houden van vrede,

— Al die kebabbel verveel mij... Waar zit uw zoon?

— Hij is niet thuis. En al wist ik. waar hij was,

dan zou ik, de moeder, mijn kind toch niet overleveren! verklaarde de weduwe fier.

De gendarmen doorzochten de hut, klopten op de muren, trokken stroozakken en kussens van de bedden, openden alle kassen. Maar 't was te vergeefs. Ze vonden Geeraart natuurlijk niet.

— Tok isse die deserteur niet ver, riep de gaaipers nijdig. Wij keb dat meiske rap zien loop en dadde was om te verwittik haar broer... Kom, in de duin!

De gendarmen liepen heen. Ze hadden collega's in de buurt, want er werd een klopjacht gehouden, niet op konijnen nu, maar op menschen.

Geeraart Verdonk was vlug heen gesneld, door het zand. Plots viel hij over iemand, die aan den voet van een duintop lag.

Beiden schrokken. Maar dadelijk hadden ze vertrouwen in elkaar.

— Ge zijt ook een deserteur, en ge vlucht voor de gendarmen, zei de jonge man, die daar al een tijd lag.

— Ja, bevestigde Geeraart. Ik was er haast aan. Ik zat rustig thuis, toen er al twee gendarmen aan de voordeur stonden. Ik maakte me door de achterdeur weg.

— Ik ben van Sluis, hernam de ander. En ik

ben al opgejaagd tot hier. Twee gendarmen, zegt ge? Er zijn er wel twintig op gang. Ik ben hier neergevallen, toen ik over tien minuten Fransch hoorde spreken. Ik kon niet verstaan wat er gezegd werd.

— Kom mee, ik weet een hol, zei Geeraart. Er zullen daar nog kamaraden zitten. Laat ons over den grond kruipen.

Op handen en voeten werkten ze zich door het zand.

Maar opeens riep iemand:

— Hier!

Hij stond op een hoog duin. Hij was ongeveer zoo oud als de deserteurs.

Geeraart kende hem wel. Het was Fiel, de strandlooper en zeeschuimer, die nu voor verrader speelde en al veel smokkelaars aan de Franschen verklapt had.

— We zijn er aan! zei Geeraart somber. 't Zeeserpent levert ons over voor Judasloon.

— Toch vluchten! zei de Sluizenaar.

— Dan schieten ze ons neer. Beter laten vangen.

— Maar dan krijgen we den kogel!

— Wel, neen, dat is bangmakerij. Napoleon heeft te veel soldaten noodig. Ze stoppen ons in 't leger, en dan is er wel weer kans om de Franschen onze hielen te toonen.

Geeraart begreep het wel. Ontkomen was onmogelijk.

Vier gendarmen snelden 't duin af en de twee deserteurs moesten zich overgeven.

— O, gij valschaard! schreeuwde Geeraart tot den verrader, die in de streek het zeeserpent werd genoemd.

— Nu moogt ge Brugge zien, spotte de zeeschuimer.

— En gij hebt uw Judasgeld.

— Ja, en ik zal er een ferme pint van drinken op uw dood! Misschien toch, doe ik een goed woordje voor u, dat ge soldaat moogt worden. Dan bezoekt ge vreemde landen en maken ze u nog korporaal. Als ge maar weg zijt. Want, ik weet het wel, 't is door uw schuld, dat uw zuster Truida niet met mij wil trouwen.

— Mijn zuster trouwen met een schavuit als gij!

— Gij spreekt kwaad van mij! Anders zou ze me wel willen!

— Ze smeeft u liever in zee, gemeene boef. Nu zijt ge een verrader, vroeger beroofdet ge de lijken van zeelieden.

Maar Geeraart kon niet langer tot het zeeserpent zijn verachting uitschreeuwen. Hij en de Sluizenaar werden aan den staart van een paard gebonden en naar Blankenberge geleid.

Geeraart dacht aan huis en had moeite zijn

tranen terug te dringen. Hij wilde toch niet weenen, dat het zeeserpent of de Franschen het zagen.

Ginds rees de oude toren van Blankenberge, het kleine, goede visschersstadje.

O, zou ooit de tijd nog aanbreken dat de visschers er weer vreedzaam mochten uitvaren om het dagelijksch brood te verdienen?

's Avonds was Blankenberge in beroering. De menschen zagen een groep van acht jonge mannen wegvoeren, naar Brugge. Weenende moeders en meisjes werden achteruit geduwd. Van zonen of broeders mocht geen afscheid genomen worden.

De gevangenen waren reeds eenigen tijd weg, toen Truida te Blankenberge kwam. Ze had vernomen dat Geeraart ook aangehouden was. Ze kon 't niet gelooven. Haar broer was zoo slim en zoo vlug.

Maar kennissen hadden hem tusschen de gendarmen gezien en deelden het nu Truida mee...

Weenend verliet ze het stadje. Daar aan een kant zat een vriendin.

— O, Maria, mijn broer is gevangen! kreet Truida.

— Ik weet het. Het is verschrikkelijk. We zullen Geeraart nooit meer terug zien.

Maria, een visschersdochter, was met Geeraart

verloofd. Ze zouden trouwen, als er betere tijden kwamen...

Maar konden die betere tijden nog ooit komen?

— Ze zullen Geeraart dood schieten! snikte Maria.

— Neen, neen! Zeg dat niet! Ze zullen hem naar 't leger zenden. En dan vlucht hij weer.

Samen weenden ze.

— Zoo 'n verdriet! klonk het plots.

Het zeeserpent stond daar. De verrader zette een droevige tronie, al had hij medelijden met de meisjes.

— Ja, Geeraart is gevangen, hernam hij. Maar hij zal wel vluchten. Zoo'n vluggen, slimmen gast houden ze niet.

Hij wilde zich naast Truida zetten, doch deze rees snel op en gaf den strandlooper een klap in het gezicht.

— Gemeene huichelaar! kreet Truida. Ge durft zoo spreken en u voordoen als een vriend! Gij hebt die mannen overgeleverd.

— Dat is niet waar! Wie zegt dat?

— 't Is genoeg bekend, dat gij de Franschen helpt, sprak nu ook Maria.

— De menschen liegen dat.

— Ga weg! beval Truida. En spreek nooit meer tot mij, schoft.

— Maar ik doe niemand kwaad! En Truida, ik

wil uw moeder en u helpen, om het brood te verdienen.

— Liever stierf ik van honger!

— Alle menschen verachten u, Judas! sprak Maria.

Twee officieren reden voorbij. Ze hadden de klopjacht geleid. Ze hoordeu het lawaai.

Een sprong van zijn paard en nam den strandlooper bij den arm.

— Nog een jonge, kloeke kerel, zei hij.

— Mijnheer, ik ben geen deserteur, sprak het zeeserpent.

— Een flinke gast voor het leger! We hebben veel soldaten noodig om de Russen te onderwerpen en vriend, gij gaat met ons mee!

De strandlooper werd nu waarlijk bang.

— Mijnheer, ik ben al in dienst van de Franschen, riep hij uit.

— Hoe dan?

— Hij levert zijn eigen volk over, sprak Maria die wat van de vreemde taal kende.

— En dat is bekend?

— O, ja!

— Dan kan hij als verklikker niet veel meer uitrichten. De menschen zullen op hun hoede zijn voor hem. Dus kan hij ons beter dienen in het leger, besloot de officier.

En zijn gezelschap knikte instemmend.

't Zeeserpent moest mee. Te Blankenberge

sprak een overste voor hem. Hij wilde den verrader in zijn dienst behouden.

— We hebben bevel, zooveel jonge mannen mogelijk te werven voor den tocht naar Rusland, zei de officier. En deze sterke kerel kan een flinke soldaat zijn. Als verklikker is hij niets meer waard, want, ieder weet nu, wat hij doet. Een verklikker mag niet bekend zijn.

't Zeeserpent moest mee naar Brugge. Hij zag burgers, die van genoeg grijsden. De strandlooper was woedend.

II.

— Is dit de straat naar de gevangenis? vroeg den volgenden morgen een meisje, door haar kleeding kenbaar als eene visschersdochter, aan een Brugschen burger.

— Ja, dochter, antwoordde deze vriendelijk, stilstaande om naar de vraagster te zien, die toch zoo vermoeid, zoo angstig, zoo bedroefd scheen.

Maar Truida, want 't was Geeraarts zuster, die den weg naar den somberen kerker vroeg, ging voort.

Zij drukte de handen vóór haar gelaat, als om de tranen terug te houden. Haar haren fladderden rond haar hoofd. Het arme kind zag er zoo afgemat en toch zoo gejaagd uit.

Daar verrees het schrikwekkende gebouw. De

aanblik van de dikke muren en de zware poort maakte Truida reeds angstig. Maar de gedachte, dat haar geliefde broeder daar verbleef, schonk haar moed, om de kleine deur binnen te treden.

— Wat wilt gij? vroeg een soldaat op barschen toon, de visschersdochter van de voeten tot het hoofd beziende.

— Ik zou mijn broeder willen zien, stamelde Truida verlegen. O, laat mij bij hem.

Maar de soldaat verstond geen Vlaamsch. Hij wees naar de deur van het cipiershuisje en maakte een gebaar van kloppen. Bedeesd tikte Truida aan de deur. Eene vrouw opende ze en getroffen door dat angstig gelaat vroeg zij op minzamen toon:

— Wat deert u, mijn kind?

— Ach, mag ik mijn broeder zien?

— Emile, kom eens hier, zei de vrouw tot een man, die zich binnen de woning bevond.

De cipier kwam naderbij en keek het meisje aan.

— Zij zou gaarne haar broeder zien, hernam zijn echtgenoot.

— Uw broeder, hernam de gevangenbewaarder verwonderd. Wie is hij? Ach, dat is zeker een van de visschersknapen die ze gisteren hier brachten?

— Ja, riep Truida snel.

— Neen, mijn kind, uw broer kunt gij niet

meer zien. Hij is van morgen vertrokken, om soldaat te worden.

— Weg! kreet Truida, om soldaat te worden!

— Kom binnen, mijn kind, nodigde de medelijdende portierster. Rust en eet wat; gij hebt zeker een lange wandeling gedaan?

— Ach, onze lieve Geeraart! snikte Truida.

— Kom, troostte de vrouw. Gij moet daarom zoo niet weenen. Uw broeder is een flinke jonkman, die het in 't leger ver kan brengen. Bovendien bedenk mijn kind, dat hij voor desertie gevangen zaten en op dat misdrijf staat zware straf.

— Uw broeder mag van geluk spreken, zei de cipier. Gij weet, hij had eigenlijk den kogel verdiend. Hij is den dans schoon ontsprongen.

— Kan ik hem niet achterna gaan? vroeg Truida gejaagd. O, zeg mij langs welken weg is hij vertrokken? Ik zal hem inhalen, hem nog eens zien en spreken.

— Onmogelijk! verzekerde de man. Waar zijn uw zinnen? Hij is van morgen vroeg vertrokken en niet te voet, doch per wagen. Neen kind, zet die dwaasheid maar uit uw hoofd. De gasten zijn al tegen Gent. En gij valt haast neer van vermoeienis.

— 't Is hard voor haar, zei de vrouw zuchtend.

De cipier wierp een strengen blik op zijn echtgenoot, die zooveel beteekende: « Wees toch

voorzichtig! In dezen tijd zegt men niet alles, wat men denkt ».

— Hard niet alleen voor mij, kloeg Truida, maar ook voor mijn ongelukkige moeder, en bij die gedachte snikte ze nog heviger.

— Maar laat ik naar huis gaan, vervolgde zij. Moeder zal mij met ongeduld wachten. Arme moeder, haar lijden is nog niet zwaar genoeg! Vader verdronken. En Geeraart soldaat.

Tevergeefs drong de portierster er op aan, dat zij nog wat rusten en ook eten zou. Truida had geen rust.

Ze was meermalen in Brugge geweest, met vader of moeder. Toen had zij nieuwsgierig rond gezien naar al die schoone winkels, naar de statige gebouwen, den hoogen halletoren, de grootsche kerken, naar al 't gewoel en de beweging.

Maar nu zag, nu hoorde zij niets. Eenige malen schrikte zij op door 't geroep of de verwijtingen van eenen voerman, onder wiens wagen zij bijna geraakte.

Eindelijk was zij buiten de stad en ging den landweg op. Ze had zoo'n medelijden met haar broer en met moeder. Maar ze kreeg wat hoop.

Geeraart was toch niet dood geschoten. En uit het leger kon hij misschien vluchten.

Toen Truida het dorp Lisseweghe verliet, moest zij in het gras wat uitrusten. Haar voeten deden haar pijn, haar lichaam was vermoeid. Haar

hoofdje bonsde, als waren daar binnen honderd hamers aan 't kloppen. De rust duurde echter maar kort.

— Naar moeder!

Dit verlangen dreef haar weer voort. Reeds zag zij de duinen en snoof de zeelucht op. En eindelijk ontwaarde zij de hut.

Thans aarzelde zij. Toen zij vóór de deur stond durfde zij niet binnen treden. Hoe moest zij die tijding overbrengen? Maar 't was niet noodig de klink op te lichten. De deur werd van binnen geopend en eene vermagerde, doodsbleeke vrouw verscheen.

— Truida!

— Moeder!

En moeder en dochter omarmden elkander.

— Hij is weg moeder... naar 't leger... soldaat... weg naar Rusland! Maar ze hebben Geeraart toch niet dood geschoten.

Naar Rusland! Dit was ook te veel voor de zoo diep beproefde vrouw. Bewusteloos zeeg zij op den grond.

— Moeder, moeder, kreet Truida.

Maar moeder antwoordde niet. Verschrikt liep het meisje naar de buurvrouw.

— Moeder is dood! kermde ze.

In een oogenblik stond de buurvrouw buiten.

— Zij is niet dood, slechts bewusteloos, riep

zij, terwijl zij met Truida de vrouw naar binnen sleepte.

Dank aan goede verzorging kwam de weduwe Verdonk tot bezinning, maar tegelijkertijd ook tot besef der vreeselijke waarheid, dat de zoon, dien zij zoo innig beminde, haar geliefde Geeraart, ver weg was, om als soldaat te dienen in het leger van den keizer die geen menschlevens ontzag, om zijn heerschzuchtige plannen uit te voeren.

Dantzig, in het Noord-Oosten van Duitschland, was de stad waarheen Geeraart en zijn makkers voorloopig gevoerd werden. Daarheen togen te voet en per scheepsgelegenheid duizende jonge mannen van verschillende naties, die vroeger gedeserteerd of pas aan hun gezin ontruikt waren. Daar moesten zij gedrild worden onder de stevige vuist van Fransche officieren, onder het toezicht van Davoust.

Te Dantzig vereenigden zich legerkorpsen uit Frankrijk, Spanje, Italië, Duitschland.

Naar Dantzig werden honderd duizenden hectoliters graan, reusachtige voorraden wijn, munitie, kleedingstukken, kortom allerlei kriegsbehoeften gezonden. Duizende paarden werden aangekocht, honderde lichte voertuigen vervaardigd. Daar werd het groote leger samengesteld, dat naar Rusland moest marcheeren, om het volk te onderwerpen, dat nog van Napoleon niet wilde weten.

III.

Het jaar 1812 brak onheilspellend aan. De oorlog tusschen Rusland en Napoleon zou beginnen. Herhaaldelijk had men den keizer vóór dien krijg gewaarschuwd, want helderziende mannen verbloemden niet, dat deze tocht den val van het keizerrijk kon veroorzaken.

Napoleon bleef doof voor alle waarschuwingen. Czaar Alexander moest onderworpen worden.

— Den oorlog wensch ik niet; word ik er niet-temin toe gedwongen, dan zal ik hem voeren tot het uiterste, had Alexander verklaard.

En toen Napoleon in 1811 zich voor den krijg toerustte, had ook Alexander niet stil gezeten. Evenals Frankrijk zou ook de czaar eene geduchte macht in 't veld brengen.

Den 23en Juni 1812 stond Napoleon's groote leger op den oever der Niemen. Het telde meer dan een half millioen strijders en bijna honderd vijftigduizend paarden. Er werden drie bruggen over den stroom geslagen en de geweldige menschenmassa begon den overtocht, die drie dagen duurde.

Geen vijand vertoonde zich. Het groote leger

moest wel onoverwinnelijk lijken. Doch de Russen hadden een machtigen bondgenoot: het klimaat.

Napoleon moest met zijn troepen zandige, dorre vlakten doorschrijden, waar moerassen en bosschen elkander afwisselden. De ruwe en ongelijke wegen waren vooral bij slecht weder onbegeenbaar en dit nog te meer voor zulk een geweldig leger.

Na den overtocht van de Niemen begon de onafzienbare vlakte van Oud-Rusland met de heilige stad Moskou middenin.

Napoleon's doel, de Russen zoo spoedig mogelijk aan te vallen, mislukte, daar keizer Alexander wijselijk buiten zijn bereik bleef. Overal trokken de Russische troepen zich terug, Napoleon aldus steeds verder in hun onmetelijk rijk lokkend.

En nu bleek het weldra met welke onoverkomelijke bezwaren de Franschen moesten kampen.

De paarden vielen dood voor de stukken. Het verlies dier onmisbare trekdieren steek nog door het slecht drinkwater, 't groen en onvoldoende voeder, 't gemis van haver. Bovendien verkeerden de wegen door de voorste wagens reeds in zulk eenen slechten toestand, dat in de achterhoede lichte voertuigen met fourage niet meer konden volgen.

't Lijden der soldaten steeg met den dag. Velen bleven achter, want onvoldoend voedsel, slecht

drinkwater en de hitte, die er heerschte, dit alles maakte het voortgaan onmogelijk.

En hoe de geestkracht van het leger reeds kwijnende, bleek vooral, toen de keizer te Witebsk (aan de Dwina), zijne afgematte troepen een week rust verleende.

In Polotsk waren hospitalen en vele mannen, aangegrepen door vreeselijke moedeloosheid, wankelden derwaarts en vroegen er naar de sterfkamer. Liever dood dan zulk een leven!

Tevergeefs poogde men die ongelukkigen op te beuren en moed in te spreken. Zij vielen op het stroo en stonden nimmer meer op. Zij waren voor veel lijden bewaard!

Het leger ging verder naar Smolensk. Deze veste bood weerstand en toen na eene hevige worsteling de Franschen binnen de stad trokken, aanschouwden zij slechts een puinhoop. De Russen trokken zich weer terug zonder overwonnen te zijn. Nog verder dus moest Napoleon het land in. Zijn vijanden vermeden een beslissenden veldslag en lokten de vreemdelingen dieper in hun onmetelijk rijk. Langs onbruikbare wegen, voorbij verlaten en half verbrande dorpen, over dorre vlakten, waar water ontbrak, in de geweldige hitte marcheerde het leger voort en zoo naderde het op den 5en September het dorp Borodino, aan den grooten weg naar Moskou.

Hier zou het tot een veldslag komen.

En bij dat leger was Geeraart Verdonk. Hij voelde zich wonderlijk te moede in zijn nieuwe omgeving. Gewoon aan de ontberingen en vermoeienissen van 't visschersbedrijf, had hij zich goed kunnen staande houden, waar zoo velen vielen. Hij was, tot zijn groote vreugde, in hetzelfde legerkorps als de Sluizenaar, dien hij voor 't eerst en op zulk een vreemde wijze in de vaderlandsche duinen ontmoet had.

't Was voor beide soldaten een troost den eindeloozen weg te korten door gesprekken over de geboortestreek en de Vlaamsche kust. De avond van den 6en Mei brak aan, de vooravond van eenen bloedigen veldslag.

Somber zaten de jonge mannen in hun kamp. Beiden dachten aan de geliefden in 't vaderland, Geeraart aan moeder en de anderen, Pieter, zoo heette de Sluizenaar, aan zijn ouders.

— Hebt gij het portret van 's keizers zoon, den koning van Rome, reeds gezien? vroeg eensklaps een oude snorrebaard aan de jongelingen.

— Welk portret? vroeg Pieter.

— Wel, van Napoleon's zoon. De keizer heeft het dezen namiddag uit Parijs ontvangen en het aan den buitenkant van zijne tent opgehangen. Wij hebben allen verlof het te bekijken.

— Ik ben er niet nieuwsgierig naar, mompelde Geeraart.

— Wel, sprak Pieter, laten wij eens tot daar

gaan; 't is eene afwisseling. Ik word zoo stijf van dat voortdurende zitten.

De beide makkres stonden op en gingen naar de tent van den keizer. En waarlijk daar hing het portret van een kind, Napoleon's zoon, die den 20en Maart geboren was.

— Leve de keizer! klonk het allerwegen.

Napoleon bereikte zijn doel, door dit portret geestdrift op te wekken.

— Welk een schoon gelaat! riep een oude krijgsman. En welke oogen! Men kan het hem reeds aanzien, dat hij geboren is om een heerscher te worden over een uitgestrekt rijk evenals zijn vader.

En luider steeg het gejuich.

— Laten wij terugkeeren, Pieter, zei Geeraart.

En terwijl ze naast elkander voortstapten sprak Geeraart:

— Welk een geestdrift bij die Franschen voor hun keizer! Wie weet hoe weinig van die schreeuw-ers morgen nog in leven zijn. Had ik kans gezien achter te blijven, dan ware ik nooit tot hier gekomen. Maar helaas ik moet mee! Doch ik kan geen geestdrift voelen voor dezen tocht. Het geschal der trompetten, en een rede van den keizer laten me koud. Ik geloof nooit, dat er een tijd zal komen, dat de keizer mijn afgod wordt.

— Hebt gij gehoord, zei Pieter, hoe de Franschen er naar hijgen met de Russen af te reke-

nen? Zij schimpen op de bewoners van dit land, op keizer Alexander, op de troepen, alsof deze hun 't grootste kwaad gedaan hadden. Ik kan de Russen niet haten. Zij verdedigen hun land.

— En zij hebben gelijk, viel Geeraart onstui-
mig in. Wat meent Napoleon dan, dat de wereld
alleen voor hem geschapen is, dat hij slechts ge-
boren is om overal te heerschen en alle volkeren
voor hem te doen bukken? Maar liever dat ik:
« Leve de keizer » riep, neep ik mij eigenhandig
de keel toe.

— Spreek zoo luid niet, waarschuwde Pieter.
Moest men u hooren! Wat wij met elkander be-
spreken is voor andermans ooren niet bestemd.

— Och, als ik aan al dat onrecht denk, kan ik
mij bijna niet bedwingen. Ik zou het willen uit-
schreeuwen vlak in 's keizers gelaat, dat hij een ti-
ran is! Maar gij hebt gelijk, dat zou me den kogel
kosten.

Ze waren in hun kamp terug. De nacht brak
aan. Doch zij gevoelden geen lust tot slapen. Wie
zou morgen sterven?

Zwijgend staarden de jongens in het vuur,
waarrond zij met anderen zaten. Ieder hield zich
met zijn eigen gedachten bezig.

Eindelijk verbrak Pieter het stilzwijgen.

— Geeraart, fluisterde hij innig.

— Wat is er? vroeg de ander vriendelijk, ter-

wijl hij in de trouwe, zachte oogen van den mak-
ker staarde.

— Misschien, hernam de Sluizenaar ernstig,
vallen wij morgen; misschien overleeft slechts
een van ons den veldslag, die naar alle waarschi-
jelijkheid bloedig zal zijn. Willen wij elkander eene
belofte doen?

— Wat bedoelt gij, Pieter?

— Wie onzer het vaderland terugziet, zal de
familie van den ander bezoeken om haar mede te
deelen, wat er van zijn vriend geworden is. Gij
verstaat mij, niet waar?

Geeraart keek zijn vriend vreemd aan. Pieter
was zwakker, tengerder dan hij; minder geschikt
om de vermoeienissen van zulk een langen tocht
te weerstaan. Zou Pieter misschien een voorge-
voelen hebben van zijn dood?

— Zeker, Pieter, antwoordde Geeraart innig,
meest alles zoo afloopen, als gij zegt, dan geef ik
u de heilige belofte naar uw ouders te gaan. Maar
kom, wij zijn beiden jong, laten wij goeden moed
houden. Wij zullen elkander helpen, en steunen
en misschien keeren wij wel samen naar Vlaan-
deren terug, samen naar Blankenberge en Sluis.

De morgen brak aan. De aanstalten tot den aan-
val werden gemaakt. De hoogten waren bezet met
kanonnen. Eensklaps dreunde de doffe donder

van het geschut. De slag begon. Rook en vlammen stegen op, de grond beefde, de lucht trilde. Onheilspellende bevelen weerklonken. Maar ook de batterijen der Russen braakten dood en verderf. Vast opeengesloten drongen troepen voort, door strenge krijgstucht samengesmeed. Trommelen roffelden, trompetten schalden. Het gebulder der kanonnen verdubbelde. Een luid gejubel steeg op. De Franschen hadden de borstweringen der Russen genomen. De Russen weken. Maar nieuwe benden naderden om de afgematte en verdunde troepen te ondersteunen.

Geeraart en Pieter waren als door eenen boozen geest aangegrepen. Werktuigelijk stormden zij voort over die vreeselijke vlakte. Eensklaps hoorde de visscherszoon een smartkreet. Hij herkende die stem.

— Geeraart, help mij!

Was dat Pieter niet die om hulp smeekte? Pieter in gevaar! Pieter, zijn landgenoot, zijn vriend! Bevend trad de visschersknaap terug. Wat zou hij ontwaren? Ach, daar rond hem lagen slachtoffers wier lichaam zich krampachtig samentrok; anderen, met vaneen gereten borst of buik, de handen smeekend verheffende. Hij ontwaarde Pieter.

— Pieter! en hij greep den gevallen.

Geeraart sleurde den vriend mede, over gevallen, over dooden. Gelukkig bereikte Geeraart met zijn dierbaren last eene veilige plaats. Pieter

was bewusteloos. Ha, daar vloeyde eene beek. Het frissche water bracht den bezwijmde tot kennis.

Gelukkig de wonden schenen maar onbeduidend. Inmiddels woedde de menschenlaching voort. Van weerszijden stortten gansche rijen neder. Een laatste onstuimige aanval maakte een eind aan 't gruwelijk schouwspel. Gloeiende ijzerbrokken velden gansche rangen neder en over die gevallen rukten de anderen voort, tot ook zij nedervielen. Maar weder drongen nieuwe benden aan. Eindelijk, eindelijk! Gejuich steeg op. De Franschen hebben overwonnen, ja, maar nog zulk eene overwinning en 't ware gedaan geweest met het groote leger.

Somber zaten Geeraart en Pieter weder rond het vuur. Zij spraken over den bloedigen veldslag.

— Wij mogen dankbaar zijn, zei Pieter, elkander nog te bezitten, nu er zoo velen vielen.

— Nimmer had ik een slagveld gezien, sprak Geeraart. Ik moet bekennen al die ellende, die wreedheid is niet onder woorden te brengen. Hebt die afgrijselijke verminkten gezien, die dooden? En straks hoorde ik een redevoering van eenen officier. « Twee derden van de onzen zijn gevallen, de helft daarvan dood, de helft gewond », zei hij en toch noemde hij den dag roemrijk. Hij betreurde de dapperen, die gesneuveld waren, maar

was er tegelijker tijd trotsch op. Maar waarom dan toch zijn die officers gevallen? Voor 't vaderland? Neen! Voor verdediging van huisgezin? Ook niet. Waarom liggen daar nog zoo velen in den doodstrijd? Alles om de heerschzucht, die dorst naar roem en grootheid, naar oorlog! van Napoleon! En toch morgen bij de wapenschouwing zult gij het hooren: « Leve de keizer! » O, ik ben blijde dat ik geen enkelen Rus heb neergeveld. Nu zøl ik mijn plicht vervullen. Blijf rustig hier. Gij hebt behoefte aan slaap. Maar ginds liggen stervenden, die dorsten naar eenen dronk water, naar een woord van troost. Wellicht landgenooten, die een laatst vaarwel hebben mee te geven, zoo ik ooit 't vaderland nog aanschouw, voegde hij er treurig aan toe.

— Ik ga met u, ik gevoel mij sterk genoeg, riep Pieter.

— Neen, gij blijft hier. Ik heb u gered en ge zijt onder mijn zorg. Beproof te slapen.

En na zijn vriend innig de hand gedrukt te hebben verdween de edele Geeraart in het duister zoo snel, dat hij, toen Pieter het hoofd omwendde niet meer zichtbaar was.

IV.

De namiddag van den 14en September was aangebroken. Het Fransche leger kwam vóór de hoofdstad van Rusland, Moskou.

— Moskou, Moskou! juichten de soldaten, die nu meenden het loon voor al hun ellende te ontvangen.

Waarlijk daar lag de oude Czarenstad in het diepe dal. De talrijke koepels van kerken, de spitzen van paleizen en trotsche gebouwen ionkelden in de stralen der Septemberzon en boven die allen verhief zich statig het Kremlin.

De voorstad scheen uitgestorven. Hoe men ook speurde, geen mensch begluurde de voortrukken-de bende. Zouden de Russen zich misschien verscholen houden om straks de Franschen onverhoeds op 't lijf te vallen, of om van uit vensters of van op daken hun geweren af te vuren of eenen stortvloed van steenen te werpen? Eindelijk kwam de voorhoede in de eigenlijke stad. Geen levende ziel vertoonde zich. De straten werden breeder; pleinen strekten zich uit, begrensd door grootsche paleizen. De soldaten voelden zich aangegrepen door een plotselinge angst. Dof weerklonken hun voetstappen in de verlaten straten. Alles bleef doodsch en stom.

Nooit hield een leger zulk eenen intocht in de hoofdstad van een overwonnen rijk. En niemand had nog lust te juichen. Eindelijk, eindelijk! Ginds vertoonden zich eenige menschen. Geheimzinnig slopen zij over de daken der huizen, verschenen en verdwenen op 't zelfde oogenblik. Alleen bij het Kremlin waren eenige verwilderde mannen

en vrouwen met verwrongen gelaat die de Franschen vervloekten.

Geeraart en Pieter stapten zij aan zij voort, gelukkig in de gedachte, dat hier ook voor hen een tijdperk van rust aangebroken was.

— Zie al die prachtige paleizen, hoorden zij een soldaat tot zijn makker zeggen. Zij schijnen geheel verlaten. Daar is rijke buit. Wij zouden er een goeden slag kunnen slaan. Kom willen wij?

— Top, maar opgepast.

Beide mannen wilden zich uit de voeten maken; anderen, hun plan radende, volgden hen. Doch de gestrengte bedreigingen van den legeroverste deed hen spoedig wederkeeren.

Voorloopig sloeg het leger een bivak op in de straten. Terzijde ontstak men groote vuren, wier vlammen de huizen beschenen en de rijen geweerrotten hel deden flikkeren. De soldaten hadden zich op het stroo neder geworpen. Anderen sleurden kussens, tapijten uit de heerenhuizen en kleedden zich in warme pelsen, en allerlei zonderlinge gewaden. Hier en daar weerklonk muziek en in menig groepje heerschte levendige vroolijkheid.

Geeraart en Pieter hadden zich een gemakkelijk plaatsje veroverd rond het verkwikkende vuur.

— Weldra, sprak Geeraart, zullen wij ons mogen nestelen in die groote huizen. 't Zal mij goed doen, weer eens onder een dak te slapen. Nu

gaat het nog in de open lucht, maar straks, als de koude nachten er zijn, zullen wij ons binnen beter bevinden.

— En misschien, zei Pieter, zal weldra de vrede geteekend worden, zoodat wij naar huis terug mogen.

— Hopen wij het, want mij is dit leger als eene gevangenis. Maar kom, laten wij doen als die krijgsman daar. Hij snorkt er zoo lustig op los, al lag hij in zijne eigen woning op een zacht bed. Ik heb ook behoefte aan slaap.

't Was echter een onrustige sluimering, die Geeraart beving. Hij droomde. Hij zag moeder en Truida en snelde hen tegemoet. Maar Franschen achtervolgden hem. Hij herkende bij hen, de gendarmen, die hem naar Brugge gevoerd hadden. Ook 't zeeserpent kwam toegesneld. Geeraart wilde vluchten. Doch nu grepen de Franschen hem vast. Hij wilde roepen, doch 't was of zijn keel toegenepen werd. Moeder kwam hem ter hem ter hulp. Ook Pieter daagde op.

Toen ontwaakte Geeraart.

— Brand, brand! klonk het akelig in de stille straten.

En ja, ginds verhieven zich dreigend de vlammen. Dikke rookwolken stegen uit daken en vensters. Ook daar scheen een vuurgloed, ginds eveneens, ziet op alle punten was brand uitgebroken.

— Pieter, spoedig op! Alloh makkers, er is

brand! bulderde Geeraart, de slapers schuddende.

Geen roep is meer geschikt om slapers te wekken dan « Brand ». Niemand behoefde te vragen waar de vlammen woedden. Overal donkere rookwolken, lekkende vlammen, een zee van vonken! Trommels roffelden, trompetten schalden! De nachtelijke stilte werd op een vreeselijke wijze gestoord.

Het alarm werd thans overal gegeven. 't Was een vreeselijk schouwspel in Moskou. De dikke drommen, de opeengehoopte mensenmassa's drongen woest weg, beschenen door de immer voortvretende vuurzee.

De keizer had het Kremlin betrokken. Mee-nende, dat de brand veroorzaakt was door onvoorzichtigheid zijner troepen, schoot hij in een hevige gramschap. Doch weldra werd hij beter ingelicht. 't Gold hier geen toevallige brand, vercorzaakt door een ongeluk of door nalatigheid, neen, 't was de uitvoering van een plan. Die geheimzinnige gestalten op de daken, die op 't zelfde oogenblik verschenen en verdwenen hadden den brand gesticht. Gespuis, misdadigers uit de heffe des volks, losgelatenen uit den kerker, zij waren de uitvoerders der bevelen van hen, die, liever dan hun heilige stad, den Franschen een puinhoop overliet.

— De ruiterafdeelingen en artillerie onmiddellijk de stad verlaten! Infanterie, mineurs, sap-

peurs blusschen! zoo luidden de bevelen des keizers.

— En zulke paleizen, had Napoleon uitgeroepen, terwijl hij, 't hart door onrust verteerd, den brand door een venster aanschouwde. Welke barbaren, om die trotsche stad aan de vlammen prijs te geven. Blusschen, laat men onmiddellijk blusschen.

Blusschen! Steeds meer en meer lekten laaien de vlammen van dak tot dak en dwarrelden vonken door de lucht. Doffe slagen deden de huizen sidderen. Dampen en zwavellucht vervulden de lucht. Een dichte aschregen viel neer. Neen, zoo'n brand kon niet bestreden worden. De toestand werd onhoudbaar. Gloeiende balken en gebinten stortten naar beneden, muren waggelden. Men ademde gloed in, heete lucht vermengd met asch en puin. De oogen deden verblindend pijn. Lang vertoefde de keizer in het Kremlin. Murat en prins Eugenius bezwoeren hem het gebouw te verlaten.

— Sire, vlucht, smeekte Eugene. Vlucht, eer het te laat is.

— Ik vlucht niet, antwoordde Napoleon halsstarrig.

Maar dringender werd het gevaar. Eindelijk besloot de trotsche heerscher het Kremlin te verlaten. 't Was hoog tijd! Reeds stortte een toren van het machtige paleis in. Het vuur versperde de poort. Verstikkende rook dwarrelde rond.

Men ontdekte eenen geheimen uitgang, waardoor Napoleon met de zijnen ontkwam. Maar nog was 't gevaar niet geweken.

Hoe eenen uitweg te vinden in die vreeselijke stad, waar straten door den rook onzichtbaar waren, waar asch en puin den doorgang versperde en muren waggelden. En nog overal vluchtelingen uitzinnig van angst.

Het leger moest naar buiten. Het Russisch leger vertoonde zich niet. Napoleon zond afgezanten om te onderhandelen, maar de czaar weigerde.

En Napoleon durfde met zijn verzwakt leger niet verder te trekken. Hij beval terug te keeren.

— We gaan naar huis, zei Pieter verheugd.

— Ja, antwoordde Geeraart.

Maar het werd Winter en die woedde vreeselijk in Rusland. Geeraart dacht aan de eindelooze vlakte.

Hoe velen zouden thuis geraken?

Van dien terugtocht vertellen we in het volgende boekje.

EINDE.